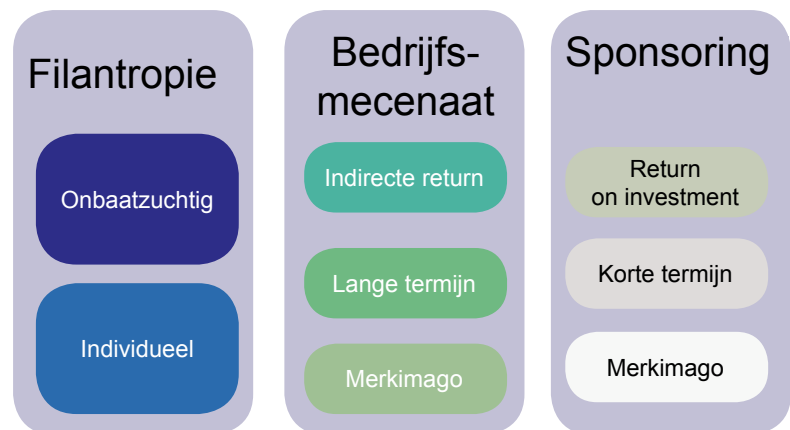

Mecenaat en filantropie op het gebied van cultureel erfgoed in België en Brussel

Conferenties van 17 april 2013
Anne DE BREUCK en Catherine GUISSSET

Sinds midden de jaren 1980 zetten de Koning Boudewijnstichting en de vzw Prométhéa zich in ten behoeve van het behoud en de opwaardering van ons cultureel erfgoed door middel van acties voor mecenaat en filantropie. Voorstelling van beproefde methodes en voorbeelden van geslaagde partnerships in Brussel.

PROMÉTHÉA EN HET BEDRIJFSMECENAAT

Missies en doelstellingen

Prométhéa is een gemengde structuur van overheidsinstellingen (Waals Gewest, Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Federatie Wallonië-Brussel) en een honderdtal privéondernemingen van alle groottes en uit alle sectoren. De vereniging beschikt over een werkingsbudget van 700.000 euro en stelt in haar vestigingen in Brussel en Namen samen 11 mensen te werk.

De in 1985 opgerichte vzw heeft zichzelf ten doel gesteld het bedrijfsmecenaat te ontwikkelen op het gebied van kunst, cultuur en patrimonium. Als belangrijkste referentie in België op het gebied van mecenaat bevordert ze de uitwisseling tussen de verschillende actoren inzake mecenaat uit het politieke, economische en culturele milieu, en helpt ze ondernemingen bij hun mecenaatstrategie.

Concreet voert Prométhéa een reeks acties om de drie volgende doelstellingen te bereiken:

1. bruggen slaan tussen de zakenwereld en de cultuur- en erfgoedsector, door middel van gepersonaliseerd advies, adviesworkshops 4 keer per jaar, netwerkactiviteiten en collectieve acties (zoals VIP-activiteiten, de 'Amis de Prométhéa' of de prijs Bruocsella, die al 10 jaar uitgereikt wordt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest).
2. informatie verspreiden, door de organisatie van symposia over bedrijfsmecenaat, de verzending van twee nieuwsbrieven (voor leden en contactpersonen), een website en de realisatie van studies over mecenaat (met name de IPSOS-studie in 2012).
3. de verschillende partners valoriseren en sensibiliseren door de organisatie van ontmoetingen en activiteiten die uitmonden in mecenaatacties, lobbying met het oog op een beter fiscaal kader voor het mecenaat en de jaarlijkse organisatie van de Caiusprijs (voor het beste bedrijfsmecenaat).

Resultaten van de IPSOS-studie betreffende het bedrijfsmecenaat

De bevindingen van de studie over bedrijfsmecenaat in België die Prométhéa heeft gerealiseerd met IPSOS in 2012 (bij 550 ondernemingen), worden integraal voorgesteld op de website van Prométhéa. Wij vermelden hier slechts enkele belangrijke elementen.

74 % van de Belgische ondernemingen doet aan mecenaat. Het percentage ligt hoger bij grote ondernemingen (84 % van de ondernemingen met meer dan 200 werknemers) dan bij kleine ondernemingen (67 % van de ondernemingen met 20 tot 49 werknemers). In vergelijking met 2009 neemt mecenaat toe (gemiddeld 15 % meer).

Binnen de culturele disciplines die worden gesteund door mecenasen, blijven erfgoed en architectuur (met respectievelijk 18 en 12 gevoerde acties in 2011) ver achter op muziek (48 acties), beeldende kunsten (42 acties) en podiumkunsten (28 acties).

Het financieel mecenaat

Momenteel bestaan er twee types mecenaat: het financieel mecenaat en het mecenaat in natura of competentiemecenaat.

In het geval van financieel mecenaat levert de onderneming een bijdrage in de vorm van geld.

Enkele voorbeelden van dit type mecenaat op het gebied van cultureel erfgoed in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

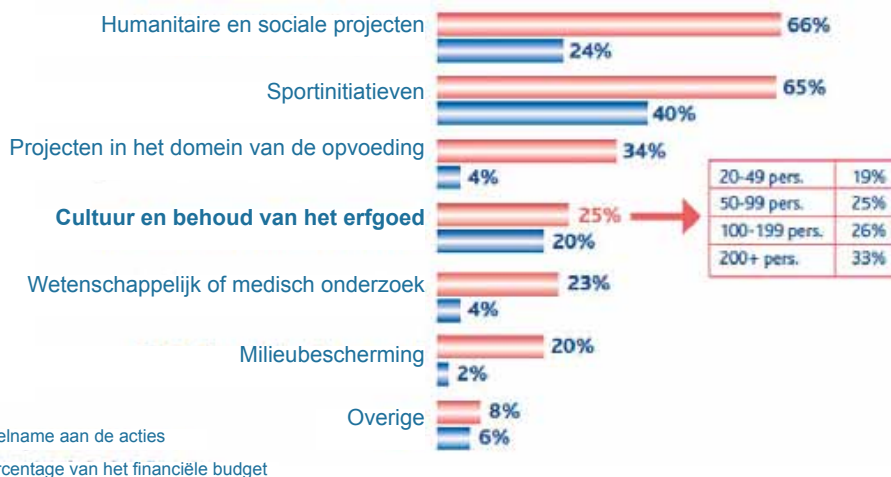
- de inrichting van de bioscoop Galerïes en een tentoonstellingsruimte in de kelderverdieping van de Koninklijke Sint-Hubertusgalerïes, gefinancierd door de onderneming Thalys (zie foto hiernaast)
- de restauratie van het voormalige Hotel Dewez en de inrichting ervan als museum van de vrijmetselarij, gefinancierd door P&V Verzekeringen (Caiusprijs 2010) en de onderneming Colen
- de restauratie van de gevel van Le Mortier d'Or (voormalige apotheek Delacre) op de Coudenberg, gefinancierd door het ING-Fonds.

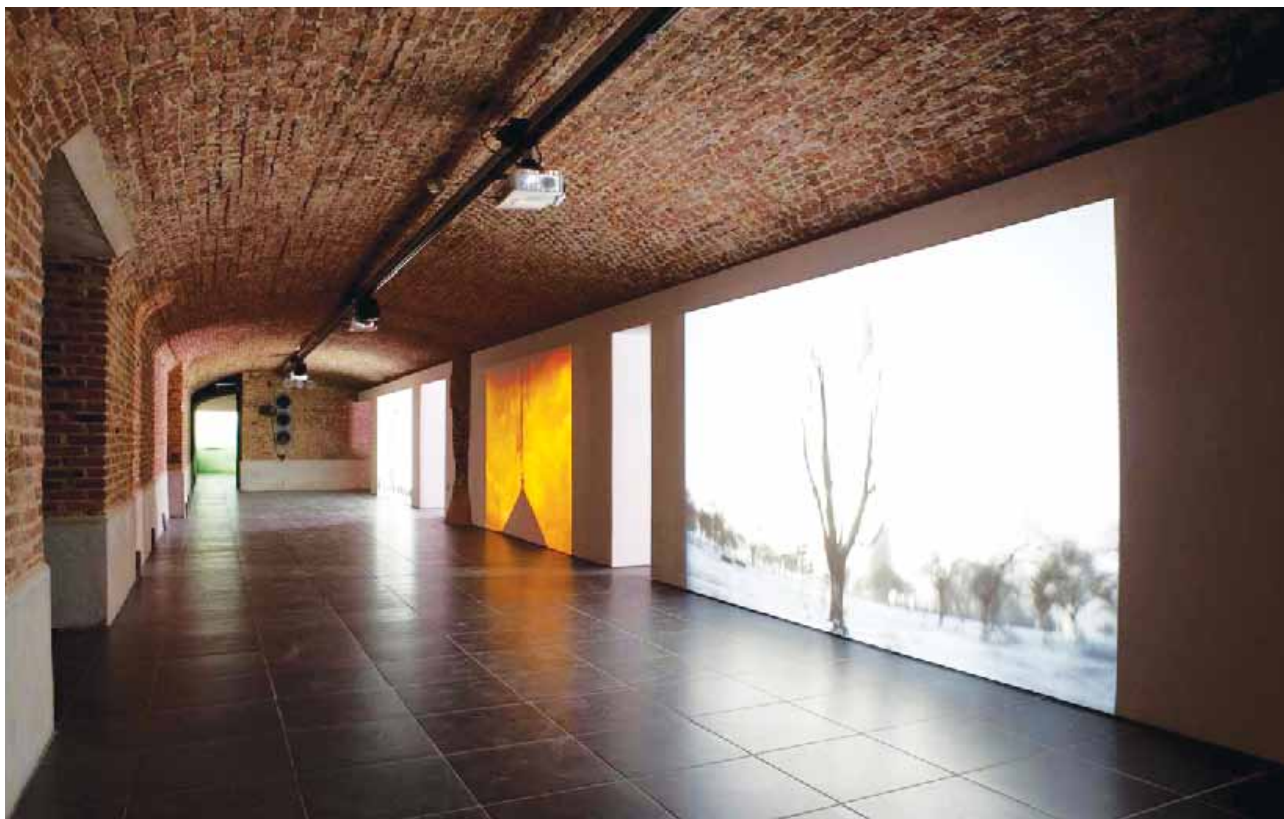
Mecenaat in natura of competentiemecenaat

Bij dit type mecenaat levert de onderneming een bijdrage in de vorm van de producten die ze produceert of de competentie/expertise die ze bezit. Enkele voorbeelden:

- de restauratie van het Wolf als museum van de kinderliteratuur, gesteund door drie ondernemingen: C&Cure voor de veiligheid, Forma voor de kindermeubelen en Akzo voor de verf
- de restauratie van het huis van Horta, gesteund door de onderneming Colen voor de prestigieuze publicatie over 20 jaar restauratie van het huis en het atelier van Victor Horta, en door het architectenbureau Art & Build voor de realisatie van de maquette van het geheel
- de restauratie van het voormalige paleis van Coudenberg, waarbij de bouwonderneming Louis de Waele (Caiusprijs 2012) de archeologen een dak geboden heeft tijdens hun onderzoeken en de gevonden archeologische voorwerpen heeft bewaard in haar eigen opslagplaatsen.

Tot slot nodigt de spreekster de deelnemers uit om te restaureren elementen van het architecturaal erfgoed van het gewest (hangende dossiers bij het bestuur) voor te stellen die in aanmerking komen voor bedrijfsmecenaat.

DE KONING BOUDEWIJNSTICHTING EN FILANTROPIE

Missie en doelstellingen

De Koning Boudewijnstichting is een stichting van openbaar nut, onafhankelijk en pluralistisch. Ze is actief in België, Europa en de rest van de wereld. Er werken 75 voltijdse equivalenten. Haar doel? Samen streven naar een betere maatschappij, via 10 werkerreinen, waaronder erfgoed en filantropie.

Concreet moedigt de Stichting filantropie aan door ieder initiatief te begeleiden over het hele traject en door filantropische projecten van iedere omvang te bevorderen via soepele formules: specifieke nominatieve fondsen, schenkerskringen of fondsen 'Vrienden van ...' en projectrekeningen. In mei 2014 zal ze haar derde Dag van de filantropie organiseren.

De Stichting richt haar filantropische acties met name op het Belgische erfgoed, om dit te bewaren, te valoriseren en te ontsluiten voor het publiek. Om dit doel te verwezenlijken, beheert de Stichting twee types fondsen: het Erfgoedfonds en specifieke fondsen.

Het Erfgoedfonds

Het Erfgoedfonds werd opgericht in 1987 met de steun van de Nationale Loterij en beoogt het roerende erfgoed. Het bezit momenteel een collectie van nagenoeg 7.000 kunstwerken en 5 grote archiefondsen, die toegankelijk zijn voor het publiek in meer dan 20 musea en openbare instellingen verspreid over het land. Het budget voor 2012 bedroeg 1.070.000 euro, waarvan 600.000 euro bestemd was voor aankopen.

De collectie wordt beheerd door een team van 5 medewerkers. Het fonds organiseert partnerships, evenementen en publicaties. Het vervult de rol van coördinator, facilitator en bemiddelaar tussen de drie gemeenschappen van het land.

De specifieke fondsen

De specifieke fondsen, die worden gecreëerd door particulieren of ondernemingen, vullen het Erfgoedfonds aan. Dankzij deze fondsen zijn er op grotere schaal inspanningen ten behoeve van het erfgoed mogelijk op 5 werkerreinen: het natuurlijk en onroerend erfgoed, de architectuur, de muziek, de geschiedenis en de archeologie.

Ieder fonds volgt het doel dat is bepaald door de schenker en kiest zijn eigen methode: beheer van een collectie, een domein of een natuurreservaat, lancering van projectoproepen en prijzen, verrijking van openbare collecties, restauratie van significante erfgoedgetuigen enz.

Er bestaan momenteel 65 specifieke fondsen, 16 projectoproepen en 93 projectrekeningen voor actieve lokale projecten. Het budget voor 2012 bedroeg 1.200.000 euro voor deze fondsen. De coördinatie van de fondsen is in handen van het Erfgoedfonds.

Hieronder enkele voorbeelden van specifieke fondsen die hebben plaatsgevonden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met vermelding van de nagestreefde doelstellingen.

Nabijheidsfilantropie aanmoedigen en vergemakkelijken

Het Fonds voor het erfgoed in Schaarbeek heeft tot doel openbaar patrimonium te creëren, te restaureren en op te waarderen (bijv. restauratie van de Vaas der Bacchanalen). Het is ook mogelijk dit doel te bereiken door een beroep te doen op projectrekeningen, dit wil zeggen een overeenkomst van bepaalde duur (maximaal één jaar) met de Stichting, voor een specifiek project waarvan het integrale bedrag van de schenkingen wordt overgemaakt ten voordele van het project en waarvoor de Stichting fiscale attesten heeft afgegeven aan de schenkers.

Overdragen aan de volgende generaties

- Het Fonds Michel Wittock is erop gericht een collectie en een instelling van internationale faam (de bibliotheca Wittockiana) in Brussel te bestendigen (zie foto hierna)
- Het Fonds Christian Dotremont (Cobrabeweging), getuige van Brussel culturele hoofdstad, wil de dynamiek rond de Strostraat 10 opnieuw creëren
- Het Fonds René en Karin Jonckheere heeft als doel te getuigen van Brussel als Europese hoofdstad, door kunstwerken te restaureren die een band hebben met Brussel.

Een legaat opzetten

Het Fonds Suzanne en Louise Mattelart is bedoeld om openbare ruimten in de 19 gemeenten van het gewest te creëren, te renoveren en meer aantrekkingskracht te geven, zodat de bewoners er meer zullen vertoeven (bijv. projectoproep van 16.000 euro en prijs).

De werking van een schenkersgroep vergemakkelijken

- Het Fonds Vrienden van de kathedraal is opgericht om financiële middelen te verzamelen om het erfgoed van de Sint-Michiels- en Sint-Goedelekathedraal te conserveren, te restaureren en te presenteren (bijv. restauratie van de Kruisiging van Michel Coxie, inrichtingen voor de doopvonten, presentatie van nieuwe aankopen)
- Het Fonds Europese wijk heeft tot doel de dialoog tussen de openbare en privéactoren te bevorderen, de levenskwaliteit in deze wijk te verhogen en het imago van Brussel als Europese hoofdstad te verbeteren
- Het Fonds Vrienden van de Warande is erop gericht het Hotel Empain te restaureren en te onderhouden, en de doelstellingen van de vereniging te steunen (zie foto hierna).

Contacten

Catherine GUISSSET – Directrice verantwoordelijk voor cultuur en erfgoed bij de vzw Prométhéa
Molièrelaan 225 – 1050 Brussel
Tel.: 02 513 78 27 - 02 513 93 24
E-mail: info@promethea.be - catherine.guisset@promethea.be
www.promethea.be

Anne DE BREUCK – Opdrachthouder op het gebied van erfgoed bij de Koning Boudewijnstichting
Brederodestraat 10 - 1000 Brussel
Tel.: 02 549 61 54
E-mail: debreuck.a@kbs-frb.be
www.kbs-frb.be - www.erfgoed-kbs.be